

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ, ЕМБРІОЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ»
КАФЕДРА ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ
ІНСТИТУТ НЕЙРОІМУНОЛОГІЇ СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК, БРАТИСЛАВА, СЛОВАЧЧИНА
LITHUANIAN UNIVERSITY OF HEALTH SCIENCES, KAUNAS, LITHUANIA
VILNIUS UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
FACULTY OF PHYSICS, SOFIA UNIVERSITY "ST. KLIMENT OHRIDSKI", SOFIA, BULGARIA
SCIENTIFIC RESEARCH CENTER OF MEDICAL BIOPHYSICS, SOFIA, BULGARIA

**«МОРФОГЕНЕЗ ТА РЕГЕНЕРАЦІЯ»
(IV ЖУТАЄВСЬКІ ЧИТАННЯ)**

**«MORPHOGENESIS AND REGENERATION»
(IV ZHUTAEV'S READINGS)**

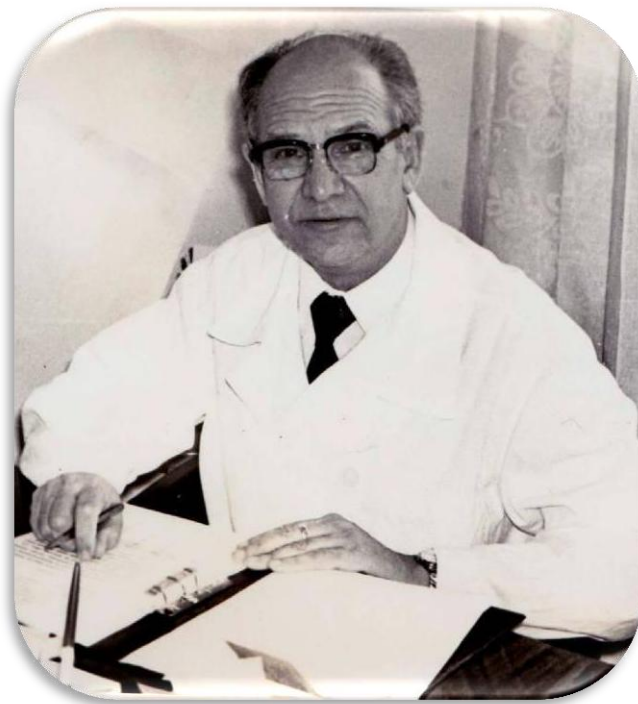
Proceedings of Ukrainian scientific-practical
conference with international participation

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

APRIL 18-19, 2024.

18-19 КВІТНЯ, 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ, ЕМБРІОЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ»
КАФЕДРА ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ
ІНСТИТУТ НЕЙРОІМУНОЛОГІЇ СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК, БРАТИСЛАВА, СЛОВАЧЧИНА
LITHUANIAN UNIVERSITY OF HEALTH SCIENCES, KAUNAS, LITHUANIA
VILNIUS UNIVERSITY, VILNIUS, LITHUANIA
FACULTY OF PHYSICS, SOFIA UNIVERSITY "ST. KLIMENT OHRIDSKI", SOFIA, BULGARIA
SCIENTIFIC RESEARCH CENTER OF MEDICAL BIOPHYSICS, SOFIA, BULGARIA

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇЗ
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«МОРФОГЕНЕЗ ТА РЕГЕНЕРАЦІЯ»
(ІV ЖУТАЄВСЬКІ ЧИТАННЯ)**

ПОЛТАВА

18-19 квітня 2024 року

6. Профілізація викладання патоморфології здобувачам освіти за спеціальністю «Педіатрія» / Б. М. Филенко, Н. В. Ройко, І. І. Старченко [та ін.] // Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини : матеріали наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 11–12 жовтня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 105–106.
7. Атлас мікропрепаратів з патоморфології / І. І. Старченко, Б. М. Филенко, Н. В. Ройко, С. А. Проскурня, О. К. Прилуцький ; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава, 2018. – 208 с.

УДК: 378.147:378.12-057.875

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Соколенко В.М., Шарлай Н.М., Весніна Л.Е.

Полтавський державний медичний університет

Полтава, Україна

Успіх освітніх процесів, зокрема у вищій школі, значною мірою залежить від розвитку суб'єктно-суб'єктних відносин між викладачами і студентами у навчальному процесі, їхньої міжособистісної взаємодії на засадах діалогу та співпраці. При цьому, кардинальна зміна зумовлена вимогами часу, новою освітньою парадигмою.

Ключові слова: *особистість, здобувач освіти, розвиток, цінності, освіта.*

The success of educational processes, in particular higher education, largely depends on the development of subject-subject relations between teachers and students in the educational process, their interpersonal interaction on the basis of dialogue and cooperation. The radical change is due to the requirements of the time, the new educational paradigm.

Keywords: personality, student, development, values, education.

Актуальність розвитку особистості студентів у навчальному процесі, їхньої співпраці у взаємодії з викладачами зумовлена не тільки закономірними особливостями пізнавальної діяльності індивіда, роллю освіти у її розвитку, але й потребами підвищення ефективності освітнього процесу, формування суб'єкт-суб'єктних, цінностей у закладах вищої освіти. Організація освітнього процесу у контексті зазначеної нової педагогічної парадигми можлива за умови відповідного освітнього середовища у вищій школі, що забезпечує умови для розвитку освітніх потреб здобувачів освіти, набуття ними професійного досвіду, вияву активності у виробленні особистісних концепцій, вільного вибору дій, способів діяльності, налагодження міжособистісних стосунків за принципами поваги, толерантності до інших.

Поняття “освітнє середовище” не має чіткого визначення у сучасних наукових дослідженнях. Здебільшого, його трактують як середовище інституційної форми і як середовище, що оточує людину за межами навчального закладу й відіграє освітню роль. Саме поняття “середовище” розглядають у єдності двох складових – інститути соціалізації, консолідоване коло осіб, що є оточенням особистості, суть поняття “ми” та розмаїття біосоціального “поля”, впливів, що визначають різні варіанти розвитку людини.

Тобто, спілкування у педагогічній діяльності – це засіб вирішення навчальних задач; соціально–психологічне забезпечення освітнього процесу – спосіб організації взаємовідносин педагога і вихованців, що обумовлюють успішність навчання і виховання. Проведений різнобічний аналіз педагогічного спілкування дозволяє говорити про нього:

1) як про форму навчальної взаємодії, взаєморозуміння, співробітництва викладача й студентів;

- 2) про наявність у педагогічному спілкуванні одночасно трьох його сторін: комунікативної, інтерактивної й перцептивної;
- 3) як про професійне спілкування, що має певні функції;
- 4) як особистісне і соціально – орієнтовану взаємодію;
- 5) про широку наявність у педагогічному спілкуванні не тільки вербальних засобів, але й інших – образотворчих, кінетичних, символічних.

Отже, основною метою педагогічного спілкування є передача суспільного і професійного досвіду (знань, умінь, навичок) від викладача до вихованців, а також обмін особистісними сенсами, пов'язаними з об'єктами вивчення і життям у цілому. Тобто, педагогічне спілкування створює умови для реалізації потенційних сутнісних сил суб'єктів освітнього процесу [1]. Професійна педагогічна діяльність суттєво відрізняється від усіх інших видів діяльності, оскільки будучи соціальною діяльністю вона разом з тим трансформує і скеровує, оскільки спрямована на формування іншої людини. Професійна педагогічна діяльність – це діяльність, спрямована на створення оптимальних умов у цілісному педагогічному процесі для виховання, розвитку, саморозвитку і самоосвіти особистості студента і виборі можливостей вільної і творчої дії, на формування особистості, професійну підготовку і виховання майбутнього спеціаліста. Професійна педагогічна діяльність – це інтегративна діяльність, що включає психологічний, педагогічний і виробничо–технологічний компоненти. Тобто, педагогічне спілкування є продуктивною комунікацією, оскільки його результатом є духовне збагачення двох сторін: і педагога, і вихованців[4].

Важливим засобом такої взаємодії є спілкування, необхідність якого обумовлена: обов'язковою спільною участю в освітній діяльності, оволодіння своєю спеціальністю, засвоєння норм поведінки у колективі, метою особистості у набутті соціального досвіду, ознайомленні з

культурними цінностями. Рівень професіоналізму сучасного фахівця багато у чому визначається не стільки технічною готовністю, скільки вмінням спілкуватися і взаємодіяти, тобто особистісними якостями. Для того, щоб людина оволоділа наукою і мистецтвом спілкування і взаємодії, їй необхідне знання законів і механізмів процесу комунікації, її структури та форм ефективного зв'язку та взаємодії і розуміння свого місця у складній системі відносин.

Педагогічне спілкування, з нашої точки зору, є складним, багатогранним соціально-психологічним процесом становлення і розвитку контакту між викладачем та студентом, потреб у спільній діяльності, спілкуванні і, у тому числі, обміну інформацією, виробленні єдиної стратегії взаємодії, сприйнятті і розумінні іншої людини.

Психологічним завданням процесу педагогічного спілкування є вироблення адаптації механізмів взаємодії людини (майбутнього фахівця) з соціальною системою через сукупність соціально-психологічних зв'язків, через які формується особистість, суб'єкт діяльності та індивідуальність.

У психології виділяють функції спілкування: комунікативну, що включає у себе обмін інформацією; інтерактивні, що передбачають організацію взаємодії; перцептивні, що відображають процес сприйняття інформації.

Педагогічне спілкування характеризується змістом, функцією, способом та інтенсивністю:

- викладення матеріалу,
- сприйняття і розуміння іншої людини, з якою спілкуються.

У процесі сприйняття змінюється зовнішній вигляд людини, манера спілкування.

Основна функція закладу освіти - формування особистості фахівця. Цій меті підпорядкована комунікація та взаємодія між викладачами та здобувачами освіти. Особливість процесу навчання студентів в

університеті полягає у його активному розвивальному характері. Справа не тільки у отриманні знань, а також у способах засвоєння, мислення і навчання майбутньої професійної діяльності, розвитку пізнавальних здібностей і творчого потенціалу студента.

На нашу думку, обґрунтування практико-орієнтованих методичних положень полягає саме у:

- діяльнісному підході до оволодіння матеріалом, який орієнтований не тільки на засвоєння знань, а й на організацію цього засвоєння, закономірностей і способів мислення та дії, розвитку пізнавальних і творчих потенціалів людини. Особливість такого підходу полягає у самоорганізації здобуття професії;

- підході до оволодіння отриманої інформації на основі саморозвитку та самореалізації, відповідно схильностям до певного виду діяльності.

Адекватність і пріоритетність педагогічної взаємодії в університеті визначаються такими факторами, як відповідність новим завданням виховання і освіти сучасним тенденціям розвитку суспільства, а також домінування партнерства серед інших форм діалогічної взаємодії.

Педагогічне спілкування – це багатоплановий процес організації, встановлення й розвитку комунікації, взаєморозуміння й взаємодії, що породжується метою та змістом їхньої спільної діяльності – вихованням. На відміну від інших видів (соціального, психологічного, побутового, професійного й ін.) комунікацій, педагогічне спілкування обов'язково передбачає рішення педагогічних задач, спрямованих на розвиток і виховання здобувачів освіти. Специфічною рисою педагогічного спілкування також є те, що викладач планує й організовує цей процес, а студент приймає та включається у нього (інакше спілкування не відбудеться) [3].

Спілкування у педагогічній діяльності – це засіб вирішення навчальних задач; соціально–психологічне забезпечення освітнього

процесу; спосіб організації взаємовідносин педагога і вихованців, що обумовлюють успішність навчання і виховання. Соціальна і професійна позиція педагога відображається у стилі його педагогічного спілкування, під яким розуміють індивідуально– типологічні особливості взаємодії викладача зі студентами. Саме тому стиль педагогічного спілкування розглядається у тісному зв'язку із загальним стилем педагогічної діяльності. Стиль спілкування безпосередньо впливає на атмосферу емоційного благополуччя у колективі, який, у свою чергу, визначає результативність навчально-виховної діяльності [5]. Формується стиль спілкування під впливом виховання, оточення, професійної діяльності.

Проблему класифікації стилів педагогічного спілкування досліджували і вітчизняні, і зарубіжні педагоги. Поширена класифікація виділяє три групи: авторитарний, демократичний та ліберальний.

Педагогічне спілкування, як будь-яке ділове спілкування – це, перш за все, взаємодія партнерів, обмін інформацією, узгодження позицій з метою ефективної педагогічної взаємодії [2]. Зіткнення різних позицій з необхідністю породжує складнощі спілкування, а то й конфлікти. Труднощі спілкування виникають у силу як об'єктивних причин, так і суб'єктивних. Взаємодія може носити конфліктний чи безконфліктний характер, орієнтуватися на контроль чи на розуміння, може протікати у формі суперництва чи співробітництва. Такими ж різноманітними є і способи взаємного впливу: навіювання, переконання, маніпуляція, примус, прохання. Бар'єри комунікації постають як перешкоди на шляху ефективної комунікації, що викликані природними, соціальними і психологічними факторами, які виникають в процесі комунікації. Знання особливостей комунікативної поведінки допоможе уникнути непотрібних конфліктів і непорозумінь у діловому спілкуванні, зокрема і педагога зі студентами.

Список літератури

1. Лазаренко Н.І. Комунікативна культура педагога. Наукові записки: Серія : Початкове навчання : зб. матер. наук. – практ. конф. Викладачів і студентів. – Вінниця: ВДПУ, 2010. – Т.8. – С.10 – 14.
2. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти // Міністерство освіти і науки України. – 2016
3. Нісімчук А. С. Педагогіка : підручн. – К.: Атака, 2007. – 344 с.
4. Савчин М. В. Компетентнісний аналіз педагогічної діяльності. Особистісно-професійний розвиток майбутнього педагога : моног. – Дрогобич, 2014. – С. 26–37
5. Фіцула М. Педагогіка вищої школи. – Київ: Академвидав, 2006.

УДК 378.147:611.013/.018.2:37.091.212

ОРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОГО ГУРТКА ЯК ФОРМА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Стецук Є.В., Шепітько В.І., Борута Н.В., Лисаченко О.Д.,
Пелипенко Л.Б., Волошина О.В., Левченко О.А., Данилів О.Д.

Полтавський державний медичний університет

Полтава, Україна

В статті розглянуті етапи формуванні майбутнього спеціаліста, зокрема залучення найкращих представників до науково-дослідної роботи кафедр через студентський науковий гурток. Така діяльність дає можливість студентам підготувати повноцінну наукову роботу, що активізує навчально-виховний процес, сприяє їх професійному зростанню, допомагає поєднати творчий підхід, набуті теоретичні знання та практичні навички.

Ключові слова: науково-дослідна робота, студентський науковий гурток, студент.

ВИВЧЕННІ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕДИЧНОЇ ЕМБРІОЛОГІЇ» НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ	
Пирог-Заказникова А.В., Коптев М.М., Білаш С.М., Проніна О.М., Олійніченко Я.О., Донченко С.В., Кононов Б.С., Олексієнко В.В., Мамай О.В. (Полтава, Україна) УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СПІВРОБІТНИКІВ КАФЕДРИ АНАТОМІЇ З КЛІНІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ ТА ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	275
Проніна О.М., Білаш С.М., Коптев М.М., Пирог-Заказникова А.В., Кононов Б.С., Олійніченко Я.О., Донченко С.В., Олексієнко В.В., Мамай О.В. (Полтава, Україна) ФОРМУВАННЯ СТІЙКИХ HARD SKILLS – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ТА ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	281
Ройко Н.В., Филенко Б.М., Старченко І.І., Черняк В.В., Проскурня С.А. (Полтава, Україна) ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	287
Соколенко В.М., Шарлай Н.М., Весніна Л.Е. (Полтава, Україна) ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	293
Стецук Є.В., Шепітько В.І., Борута Н.В., Лисаченко О.Д.,	299